

19.10.2015

Ryj/2

§ 990

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Lausunto

Kaupunginhallitus päätti antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että Östersundomin maa-aineshanke on kannatettava. Maa-ainesten paikallisella käsittelyllä ja sijoittamisella voidaan edistää resurssitehokkuutta ja tuottaa mahdollisimman vähän ilmastomuutosta edistäviä hiilidioksidipäästöjä. Arviointiohjelmassa on esitetty kattavasti ja paikoin yksityiskohtaisesti suunniteltu maa-aineshanke. Tarkasteltavia vaihtoehtoja voidaan pitää riittävinä ja valittuja alueita asianmukaisina. Hankealueiden nykytilakuvaukset ovat laadukkaita ja suunniteltu arviointi riittävä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntopyyntö 3.9.2015
- 2 Helsingin kaupungin Rakennusviraston Östersundomin maa-aineshankkeen arviointiohjelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Uudenmaan ELY-keskus
(Ympäristö ja luonnonvarat)

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

19.10.2015

Ryj/2

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Helsingin kaupungilta lausuntoa Östersundomin maa-aineshankkeen arviointihjelmasta. Lausunto pyydetään toimittamaan 6.11.2015 mennessä.

Hakemuksen pääasiallinen sisältö

Östersundomin alueelle suunnitellaan uutta asuinaluetta, jonka rakentamiseen tarvitaan maa-aineksia, pääasiassa kiviainesjalosteita, noin 7 miljoonaa kuutiometriä. Rakentamisessa muodostuu kaivumaita, joille tarvitaan välivarasto- ja loppusijoituspaikka. Loppusijoituspaikalle viedään sellaisia kaivumaita, joille ei voida osoittaa hyötykäyttöäkohdetta. Näitä muodostuu Östersundomin alueella noin 6 miljoonaa kuutiometriä. Tyypillisesti tällaisia maita ovat esimerkiksi savimaat.

Rakentamisen tukitoimintoja varten tarvitaan aluetta, jossa voidaan murskata louhetta, valmistaa asfalttia ja betonia sekä välivarastoida maa-aineksia. Lisäksi aluetta tarvitaan purkumateriaalien kuten betonin ja tiilien käsittelyyn, kantojen käsittelyyn sekä asfaltin ja betonin valmistusta varten.

Östersundomin maa-aineshankkeella pyritään luomaan hyvät edellytykset rakentamisen massatasapainolle ja ekotehokkuudelle. Massatasapainolla tarkoitetaan sitä, että maamassoja pyritään rakentamisen aikana hyödyntämään ja sijoittamaan Östersundomin yleiskaava-alueella siten, että sieltä lähtevät ja sinne tuotavat materiaalit sijaitsevat lähellä ylijäämämaiden syntypaikkaa ja kiviainesten käyttökohteita. Mahdollisuudet lyhyisiin, osittain molempiin suuntiin kuormia siirtäviin kuljetuksiin, ovat sekä taloudellisesti että ympäristöllisesti järkeviä. Ne edistävät rakentamisen kustannusten pysymistä kohtuullisina ja samalla hillitsevät kuljetusten aiheuttamia päästöjä sekä vähentävät tieverkon kulumista. Lisäksi hankkeen tavoitteena on mahdollistaa alueelle muita kiviainesten ottamiseen ja käsittelyyn liittyviä toimintoja.

Östersundomin maa-aines-YVAssa tarkastellaan kolmen eri hankevaihtoehdon ympäristövaikutuksia sekä nollavaihtoehtoa, jossa maa-ainesten otto, käsittely ja loppusijoitus tapahtuvat muualla kuin Östersundomissa. Kolmen vaihtoehdon sijainti on osoitettu Östersundomin yleiskaavaehdotuksessa ja vaihtoehdot ovat VE 1 Långkärrsberget, VE 2 Hältingberget, VE 3 Norrberget. Vaihtoehdossa 0 on oletettu, että kiviainekset tuodaan ja kaivumaiden loppusijoitus

tehdään lentokentän pohjoispuolella sekä Porvoonväylän läheisyydessä Porvoon ja Sipoon rajalla.

Vaikutusten arvioinnissa vaihtoehtoja tarkastellaan kunkin vaihtoehdon osalta erikseen toiminnan aloitusvaiheessa (noin vuosina 2020–2025), toiminnan aikana eli keskivaiheessa (noin vuosina 2025–2045) ja toiminnan loppuvaiheessa (noin vuosina 2045–2065). Kukin vaihtoehto jakautuu A ja B alavaihtoehtoihin, joten tarkasteltavana on yhteensä kuusi hankevaihtoehtoa (1A, 1B, 2A, 2B, 3A ja 3B). Vaihtoehdoissa B louheiden ja kaivumaiden määrät ovat huomattavasti suurempia kuin vaihtoehdoissa A.

Arviointimenettely perustuu lakiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja se alkaa, kun arviointiohjelma toimitetaan yhteysviranomaiselle. Hankkeesta vastaa Helsingin kaupungin rakennusvirasto ja YVA-konsulttina toimii Sito Oy. Yhteysviranomaisena toimii Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Arviointiohjelmassa esitellään hanke toteuttamisvaihtoehtoineen sekä esitetään suunnitelma siitä, miten ympäristövaikutukset arvioidaan ja millaisia osallistumisjärjestelyt ovat. YVA-ohjelma sisältää myös hankealueiden ympäristön nykytilan kuvauksen.

Saadut lausunnot

Esittelijä toteaa, että ympäristölautakunta, kaupunkisuunnitteluvirasto, kaupunginmuseo ja kiinteistövirasto ovat antaneet asiasta lausunnon.

Ympäristölautakunta on yksimielisessä päätöksessään todennut, että hanke on esitelty kattavasti ja paikoin yksityiskohtaisesti. Hankealueiden nykykuvaukset ovat laadukkaita ja suunniteltu vaikutusten arviointi on pääosin riittävä kuitenkin hankkeen ilmastovaikutuksia ja luonnonvarojen käyttöä tulee käsitellä laajemmin ja perusteellisemmin. Arviointiohjelmassa ilmastomuutosta käsitellään samassa kokonaisuudessa ilmanlaadun kanssa, mutta selostusvaiheessa nämä arviointialueet tulee käsitellä erikseen.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on lausunnossaan todennut, että maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on tehty yhteistyössä rakennusviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Arviointiohjelma ei ole ristiriidassa Östersundomin yhteisen yleiskaavaehdotus 9.12.2014 kanssa. Kaupunkisuunnitteluvirasto korostaa maa-aineksen kuljetuksesta aiheutuvan liikenteen huomioimisen tärkeyttä ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Liikennejärjestelyt eri vaihtoehdoissa tulee esittää niin, että

19.10.2015

Ryj/2

Knuttersintietä Sakarinmäen koulun ohi ei tapahdu maa-aineskuljetuksiin liittyvää pääasiallista liikennöintiä hankkeen missään vaiheessa.

Kaupunginmuseon lausunnossa kiinnitetään huomiota vaihtoehto 3:n alueella sijaitsevan Nordbergetin mahdollisesti II maailmansodan aikaiseen lohkarekivikon huomioon ottamiseen. Kaupunginmuseolla ei ole muuta lisättävää arviointiohjelmassa esitettyihin selvityskohteisiin.

Kiinteistövirasto pitää Östersundomin maa-aines -hanketta kannatettavana. Maa-ainesten paikallisella käsittelyllä ja sijoittamisella voidaan edistää resurssitehokkuutta sekä vaikuttaa huomattavasti mm. rakentamisesta aiheutuviin päästöihin.

Esittelijän kannanotto

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa kannattavansa hanketta. Maa-ainesten paikallisella käsittelyllä ja sijoittamisella voidaan edistää resurssitehokkuutta ja tuottaa mahdollisimman vähän ilmastomuutosta edistäviä hiilidioksidipäästöjä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntopyyntö 3.9.2015
- 2 Helsingin kaupungin Rakennusviraston Östersundomin maa-aines-hankkeen arviointiohjelma

Otteet

Ote
Uudenmaan ELY-keskus
(Ympäristö ja luonnonvarat)

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 29.09.2015 § 314

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Lausunto

19.10.2015

Ryj/2

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Östersundomin maa-aines-YVAN ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on esitetty kattavasti ja paikoin yksityiskohtaisesti suunniteltu maa-aineshanke. Hankealueiden nykytilankuvaukset ovat laadukkaita ja suunniteltu vaikutusten arviointi on pääosin riittävä.

Ympäristölautakunta on todennut lausunnossaan 3.3.2015 Östersundomin yhteinen yleiskaava -kaavaehdotuksesta, että maa-aineksen otto- ja käsittelyalueiden ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee painottaa vaikutuksia valuma-alueisiin sekä luonto- ja virkistysarvoihin. Lisäksi tulee huomioida asuinalueille sekä itse toiminnasta että liikenteestä aiheutuvat haitat. Ympäristölautakunta pitää hyvänä, että kyseiset kohdat on tuotu esiin YVA-ohjelmassa ja pitää tärkeänä, että edellä mainittuihin osa-alueisiin kiinnitetään vaikutusarvioinnissa erityistä huomiota.

Maa-ainesalue käsittää useita toimintoja, joiden sisältöä on avattu YVA-ohjelman hankekuvauksessa lähinnä sanallisesti. Laajan hankkeen kokonaisuuden ymmärtämistä voisi helpottaa, jos hankekuvauksessa eri prosesseja olisi esimerkiksi taulukoitu tai tiivistetty pääkohdittain.

YVA-ohjelmassa todetaan, että Östersundomin rakentamisessa pyritään ekotehokkuuteen sekä massatasapainoon, jossa maa-ainesten siirrot, hyödyntäminen ja loppusijoittaminen pyritään toteuttamaan määritettävän alueen sisällä. Lisäksi ohjelmassa todetaan, että materiaalien käytön hyvällä suunnittelulla saavutetaan resurssitehokkuutta ja tuotetaan mahdollisimman vähän ilmastonmuutosta edistäviä hiilidioksidipäästöjä.

Ympäristön ja ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta edellä mainitut tavoitteet ovat keskiössä, kun aiemmin rakentamattomalle alueelle aletaan toteuttaa uutta rakentamista. Arviointiohjelmassa kyseisen teeman arviointi on kuitenkin esitetty melko kevyesti ja paikoin jää epäselväksi, miten esitetyllä vaikutusten arvioinnilla saavutetaan laadukas arviointitulos. Ympäristölautakunta katsoo, että hankkeen ilmastovaikutuksia ja luonnonvarojen käyttöä tulee käsitellä laajemmin ja perusteellisemmin. Arviointiohjelmassa ilmastonmuutosta käsitellään samassa kokonaisuudessa ilmanlaadun kanssa, mutta selostusvaiheessa nämä arviointialueet tulee käsitellä erikseen.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080

19.10.2015

Ryj/2

juha.korhonen(a)hel.fi

Kiinteistövirasto 28.9.2015

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Kaupunginhallitus on pyytänyt kiinteistövirastolta lausuntoa rakennusviraston Östersundomin maa-aines –hankkeen YVA-arviointiohjelmasta. Kiinteistövirasto antaa ohjelmasta seuraavan lausunnon.

Östersundomin alueelle suunnitellaan uutta asuinaluetta. Alueen rakentamisen yhteydessä tarvitaan huomattavia määriä kivijalosteita. Toisaalta syntyy kaivumaita, joille ei ole osoitettavissa hyötykäyttökohdetta. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kolmea päävaihtoehtoa, joiden alueella voitaisiin louhia kiviainesta ja käsitellä massoja sekä jonne voitaisiin sijoittaa rakentamiseen kelpaamattomia kaivumaita. Lisäksi tarkasteltavana on nollavaihtoehto, jossa maa-ainesten otto, käsittely ja loppusijoitus tapahtuisivat Östersundomin ulkopuolella.

Tarkasteltavia vaihtoehtoja voidaan pitää riittävinä ja valittuja alueita asianmukaisina. Hankealueet ovat pääosin kaupungin omistuksessa.

Arviointiohjelman mukaan hankealueet ovat nykyisin Helsingin kaupungin omistamaa metsää, eikä niillä ole erityistä merkitystä elinkeinotoiminnan kannalta. Kiinteistövirasto tarkentaa, että hankealueilla VE 1 ja VE 3 on myös yksityistä maanomistusta. Lisäksi yleiskaavan kaavaehdotuksessa hankevaihtoehto VE 2 sijoittuu osittain ja vaihtoehto VE 3 kokonaisuudessaan elinkeinotoiminnan alueelle. Hankevaihtoehdon VE 3 ja elinkeinotoimintaan varatun alueen rajaus on yhtenäinen. Mikäli maa-aineshanke toteutuu ko. alueella, voi elinkeinotoiminnan sijoittaminen sinne osoittautua hyvin haasteelliseksi. Erityisesti hankevaihtoehto VE3 on siten myös elinkeinopoliittisesti merkittävä.

Kiinteistövirasto pitää Östersundomin maa-aines -hanketta kannatettavana. Maa-ainesten paikallisella käsittelyllä ja sijoittamisella voidaan edistää resurssitehokkuutta sekä vaikuttaa huomattavasti mm. rakentamisesta aiheutuviin päästöihin.

19.10.2015

Ryj/2

Lisätiedot

Kati Valkama, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 36573
kati.valkama(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 25.9.2015

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Kaupunginhallituksen lausuntopyyntö 3.9.2015

Kaupunginhallitus ja Uudenmaan Ely-keskus on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseon, Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausuntoa Östersundomin maa-aines, ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Helsingin kaupunginmuseo, Keski-Uudenmaan maakuntamuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan on koottu asianmukaisesti hankealueen tarkastelualueeseen liittyvät merkittävät valtakunnalliset ja maakunnalliset kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet. Mukaan tulisi liittää myös karttaesitys paikallisesti merkittävistä kohteista: Sipoon kunnan ja Vantaan kaupungin inventoimat kulttuurihistoriallisesti merkittävät ympäristöt ja kohteet. Nämä käyvät ilmi selvityksessä: Liitosalueen rakennettu kulttuuriympäristö (Kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2008:3)

Maa-ainesten täyttö ja otto aiheuttavat maisemassa näkyvän ja haitallisen muutoksen, jolla on vähintään paikallista vaikutusta. Vaikutusten arviointia varten tehdään laaja-alainen maisema- ja kulttuuriympäristöanalyysi, joka havainnollistaa maisemavaikutuksia niin lähiympäristössä kuin laajemmalla alueella. Myös vaikutusten volyyymiä arvioidaan.

Arvioitavia vaikutuksia ovat:

- Vaikutukset arvokkasiin maisema- ja kulttuuriympäristöalueisiin.
- Vaikutukset hankealueen läheisyydessä sijaitseviin kiinteisiin muinaisjäänneksiin
- Vaikutukset maisemakuvassa

Vaikutukset lähialueen asukkaiden ja virkistyskäyttäjien maisemakuvaan

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

19.10.2015

Ryj/2

Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo kiinnittää huomiota vaihtoehto 3:n alueella sijaitsevan Nordbergetin mahdollisesti II maailmansodan aikaisen lohkekivikon huomioon ottamiseen.

Helsingin kaupunginmuseolla - Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole muuta lisättävää arviointiohjelmassa esitettyihin selvityskohteisiin.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 25.9.2015

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Lausuntopyyntö

Uudenmaan ELY-keskus on kirjeessään 3.9.2015 pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa Helsingin kaupungin rakennusviraston Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 6.11.2015 mennessä. Hallintokeskus on pyytänyt kaupunkisuunnitteluvirastoa antamaan asiasta lausunnon 1.10.2015 mennessä.

Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Östersundomin alueen rakentamiseen tarvitaan maa-aineksia, pääasiassa kiviainesjalosteita, noin 7 miljoonaa kuutiometriä. Toisaalta rakentamisessa muodostuu kaivumaita, joille tarvitaan välivarasto- ja loppusijoituspaikka. Loppusijoituspaikalle viedään sellaisia kaivumaita, joille ei voida osoittaa hyötykäyttökohdetta. Näitä muodostuu Östersundomin alueelta noin 6 miljoonaa kuutiometriä. Tyypillisesti tällaisia maita ovat esimerkiksi savimaat.

Rakentamisen tukitoimintoja varten tarvitaan aluetta, jossa voidaan murskata louhetta, valmistaa asfalttia ja betonia sekä välivarastoida maa-aineksia. Lisäksi aluetta tarvitaan purkumateriaalien kuten betonin ja tiilien käsittelyyn, kantojen käsittelyyn sekä asfaltin ja betonin valmistusta varten.

Östersundomin maa-aineshankkeella pyritään luomaan hyvät edellytykset rakentamisen massatasapainolle ja ekotehokkuudelle. Massatasapainolla tarkoitetaan sitä, että maamassoja pyritään rakentamisen aikana hyödyntämään ja sijoittamaan Östersundomin

yleiskaava-alueella siten, että sieltä lähtevät ja sinne tuotavat materiaalit sijaitsevat lähellä ylijäämämaiden syntyä paikkaa ja kiviainesten käyttökohteita. Mahdollisuudet lyhyisiin, osittain molempiin suuntiin kuormia siirtäviin kuljetuksiin, ovat sekä taloudellisesti että ympäristöllisesti järkeviä. Ne edistävät rakentamisen kustannusten pysymistä kohtuullisina ja samalla hillitsevät kuljetusten aiheuttamia päästöjä sekä vähentävät tieverkon kulumista. Lisäksi hankkeen tavoitteena on mahdollistaa alueelle muita kiviainesten ottamiseen ja käsittelyyn liittyviä toimintoja.

Östersundomin yhteisessä yleiskaavaehdotuksessa 9.12.2014 on osoitettu hankkeelle kolme vaihtoehtoista sijaintipaikkaa.

- VE 1 Långkärrsberget
- VE 2 Hältingberget
- VE 3 Norrberget

Östersundomin maa-aines-YVA:ssa tarkastellaan näiden hankevaihtoehtojen ympäristövaikutuksia sekä ns. nollavaihtoehtoa, jossa maa-ainesten otto, käsittely ja loppusijoitus tapahtuvat muualla kuin Östersundomin alueella.

Tämä hanke ei koske rakentamisen yhteydessä tehtäviä työmaiden sisäisiä tai työmaiden välisiä massojen siirtoja.

Lausunto

Östersundomin yleiskaavoituksen yhteydessä on selvitetty mahdollisuuksia ekologisesti ja teknistaloudellisesti perustellulle tavalle järjestää rakentamisen aikana tapahtuva maa-ainesten kuljetus ja käsittelyalueella siten, että tavoite massatasapainosta ja kiviaineshuollon omavaraisuudesta toteutuu. Selvitysten perusteella Östersundomin yleiskaavaehdotukseen 9.12.2014 on merkitty kolme vaihtoehtoista sijaintia alueille ylijäämämaiden loppusijoitukseen, massojen käsittelyyn sekä kiviaineshuoltoon liittyviä rakentamisen tukitoimintoja varten.

Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on tehty yhteistyössä Helsingin rakennusviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston kesken.

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma ei ole ristiriitainen Östersundomin yhteisen yleiskaavaehdotuksen 9.12.2014 kanssa.

Kaupunkisuunnitteluvirasto korostaa maa-ainesten kuljetuksesta aiheutuvan liikenteen huomioimisen tärkeyttä ympäristövaikutusten

19.10.2015

Ryj/2

arvioinnin yhteydessä. Liikennejärjestelyt eri vaihtoehdoissa tulee esittää niin, että Knutersintietä Sakarinmäen koulun ohi ei tapahdu maa-aineskuljetuksiin liittyvää pääasiallista liikennöintiä hankkeen missään vaiheessa.

Kaupunkisuunnitteluvirastolla ei ole muuta huomautettavaa Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan.

Lisätiedot

Ilkka Laine, projektipäällikkö, puhelin: 310 37055
ilkka.laine(a)hel.fi

Pekka Leivo, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37388
pekka.leivo(a)hel.fi